

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 201
van **JOHAN DANEN**
datum: 9 november 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Luchtkwaliteit Genk-Zuid en omgeving - Stand van zaken

In schriftelijke vraag nr. 916 van 18 augustus 2020 vroeg ik de minister naar de luchtkwaliteit in Genk-Zuid en omgeving. Ik stelde daarbij ook vragen over de pcb-waarden die gemeten werden in de meetpost in Zutendaal. De minister gaf in haar antwoord aan dat die meetpost, volgens het gewestplan, in industriegebied gelegen is. De hoge pcb-waarden die in de meetpost werden opgemeten, werden bijgevolg niet getoetst aan de drempelwaarden.

Volgens het gewestplan ligt de dichtstbijzijnde woonzone op een kilometer afstand van de meetpost. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) stelde tijdens het plaatsbezoek echter vast dat er ook woningen liggen rond de meetplaats. Daarnaast stelde de VMM ook vast dat er in de onmiddellijke omgeving van de meetpost agrarisch gebied ligt.

In het antwoord op mijn schriftelijke vraag liet de minister ook weten dat het actieplan van Aperam, dat dit jaar afloopt, een positieve impact heeft op de luchtkwaliteit in Genk-Zuid. Wel met die nuancering dat er al een tijd verminderde activiteit is omwille van economische redenen. De minister liet in haar antwoord ook weten dat er, in opvolging van het aflopende actieplan, testen en onderzoeken in uitvoering zijn met betrekking tot voornoemde Cr(VI)-problematiek. De resultaten van deze onderzoeken werden tegen eind september 2020 verwacht.

1. Liggen de woningen in de buurt van de meetpost Zutendaal volgens het gewestplan in industriegebied? Om welk type woning gaat het (conciërgewoning bij een bedrijf, inpandige woning in een bedrijfsgebouw, ...)?
2. Heeft de aanwezigheid van deze woningen invloed op de drempelwaarden waaraan de deposities van de polluenten worden afgetoetst? Kan de aanwezigheid van deze woningen invloed hebben op de werking (emissies) van de bedrijven in de buurt van de meetpost?
3. Heeft de aanwezigheid van agrarisch gebied invloed op de drempelwaarden waaraan de deposities van de polluenten worden afgetoetst? Kan de aanwezigheid van dit agrarisch gebied invloed hebben op de werking (emissies) van de bedrijven in de buurt van de meetpost?
4. Werden de aldaar gebezigde agrarische activiteiten (teelt van gewassen, vleesproductie, melkproductie,...) ooit onderzocht op de aanwezigheid van de in de lucht gemeten polluenten? Waarom wel/niet? Is dit gepland?

5. De VMM heeft in de buurt van de meetpost Zutendaal vastgesteld dat de woningen dichter liggen dan het gewestplan liet vermoeden.

Komt deze situatie vaker voor in Vlaanderen? Bij hoeveel VMM-meetpunten is er sprake van gelijkaardige situaties?

6. Wie/welk niveau levert de vergunning af voor de bouw van deze woningen?
7. Zal de minister een initiatief nemen om te voorkomen dat deze situatie zich nog zal voordoen? Aan welke stappen denkt de minister?
8. Zijn de resultaten van het testen en onderzoeken met betrekking tot de Cr(VI)-problematiek bij Aperam bekend? Wat zijn de conclusies van het onderzoek?

ANTWOORD

op vraag nr. 201 van 9 november 2020

van **JOHAN DANEN**

1. Volgens het gewestplan ligt de meetpost in Zutendaal in industriegebied. Deze meetpost staat op het terrein van een garagist die woont in zijn conciërgewoning. Op het grondgebied van de gemeente Zutendaal liggen 9 conciërgewoningen in de onmiddellijke nabijheid van Euregio.
Zoals verder aangegeven maakt het FAVV melding van een veiligheidsperimeter van 1 km rond een schrootbedrijf. Beschouwt men de regio in een straal van 1 km, dan zijn er in Zutendaal nog 3 bijkomende conciërgewoningen en 13 zonevreemde woningen in agrarisch gebied of natuurgebied. Gegevens van de aanpalende regio Genk zijn hierin niet opgenomen. Er is geen informatie beschikbaar over het aantal woningen dat beschikt over een moestuin of kippenren.
Bijlage 1 toont een kaart met aanduiding van het schrootbedrijf, de meetpost en een perimeter van 1 km rond het schrootbedrijf.
2. Blootstelling aan dioxines en PCB's gebeurt voornamelijk via de voeding. Daarom past de VMM deze (niet in de wetgeving opgenomen) drempelwaarden enkel toe indien de meetpost zich bevindt op een locatie met een link naar de voedselketen, zijnde agrarische gebieden en woonzones. De meetpost in Zutendaal ligt in industriegebied dus de meetresultaten worden niet getoetst aan de drempelwaarden.
De VMM stelde echter vast dat de PCB-waarden herhaaldelijk hoog waren én er conciërgewoningen rond de meetpost zijn. Daarom nam de VMM contact op met het Agentschap Zorg en Gezondheid. Hierop verspreidde de gemeente Zutendaal, in samenspraak met Agentschap Zorg en Gezondheid, in het najaar van 2019 een advies aan de omwonenden van Euregio betreffende de consumptie van eieren van eigen kippen en zelfgekweekte groenten. Dit advies zal eind november 2020 opnieuw gecommuniceerd worden. Een dergelijk advies bestaat ook al voor de inwoners van de woonzone die paalt aan de industriezone Genk-Zuid.
3. Agrarische gebieden kunnen zeker hinder ondervinden van de uitstoot van aanpalende schrootbedrijven. PCB's zijn stoffen die nauwelijks afbreken. Als PCB-houdend stof valt op gewassen die als voeding dienen voor mens of dier, dan stapelen ze zich op in de dierlijke lichaamsvetten. Ook in komkommerachtigen en noten ziet men een aanrijking van PCB's.
Als we de schrootsector als bron beschouwen, dan toonden eerdere metingen van de VMM aan dat de PCB-deposities sterk terugvallen op 800 tot 1000 meter van een schrootbedrijf.
In een recent wetenschappelijk advies dat het FAVV publiceerde in oktober 2020 naar aanleiding van zorgwekkende analyseresultaten van lucht en stof in de omgeving van een schrootverwerkingsbedrijf in Courcelles in het Waalse Gewest (<http://www.favv-afsca.fgov.be/wetenschappelijkcomite/adviezen/2020/>) hanteert men diezelfde afstand. Het FAVV adviseert om regelmatige analyses van levensmiddelen en voeders uit te voeren in een straal van minstens 1 km rond een schrootbedrijf. Ook het kweken van scharrelkippen raadt men af. Bovendien stelt men dat de veiligheid van de voedselketen in de nabije omgeving van schrootverwerkingsbedrijven niet kan worden verzekerd zonder de vervuilende emissies in de omgeving te verminderen.

4. De VMM maakt alle depositieresultaten over aan het FAVV. Op basis hiervan kunnen zij beslissen om stalen te nemen van producten uit de commerciële voedselketen en/of gewassen bestemd voor veevoer.
Naar aanleiding van meetresultaten van de VMM van de nieuw opgestarte meetpost in Zutendaal, waarbij verhoogde DL-PCB-waarden werden vastgesteld, heeft het FAVV in oktober 2019 een maïsmonster genomen van een perceel in de buurt. Dit maïsmonster bleek niet-conform voor de som van PCDD/PCDF en DL PCB's waarna de maïs niet meer mocht worden gebruikt voor het voederen. De karkassen van de runderen van het betrokken landbouwbedrijf mochten pas in de voedselketen komen, na een gunstige monsterneming. Naar aanleiding van een gunstige monsterneming werd het veebeslag vrijgegeven in april 2020. Eind 2019 werd bij een andere bedrijf in de buurt eveneens een melkmonster genomen. De resultaten van dit monster waren conform. Het FAVV gaf aan dat ze op dit moment geen bijkomende monsternemingen plannen in deze buurt.
5. Het gewestplan deelde de ruimte in de jaren '70 op in gebieden met onderscheiden functies/bestemmingen. Het gewestplan had niet tot doel om aan te geven waar er woningen zijn gelegen in Vlaanderen.
Zo zijn er bv. woningen gelegen in agrarisch gebied, industriegebied, natuurgebied,... in dat geval is er sprake van zonevreemde woningen (uiteeraard kan er in bepaalde van die gebieden ook sprake zijn van zone-eigen woningen, bv. de woning van de exploitanten in een agrarisch gebied).
Het is bijgevolg niet uitgesloten dat de desbetreffende situatie zich nog ergens anders voordoet in Vlaanderen.
De VMM heeft in die optiek het huidig meetnet voor dioxines/PCB's in Vlaanderen beoordeeld. De meetposten staan steeds in functie van een welbepaalde bron. We komen tot de volgende conclusie:
Meetposten met toetsing aan drempelwaarden:
 - Ligging in woonzone: 6 meetposten
 - Ligging in agrarisch gebied: 2 meetposten
Meetposten zonder toetsing aan drempelwaarden:
 - Ligging in industriegebied: 6 meetposten
 - o Menen, Genk: ook meetpost in woonzone;
 - o Gent, Killo, Oostende: volgens beschikbare info gaat het om een echt industriegebied met weinig waarschijnlijkheid tot conciërgewoningen/landbouw in straal van 1 km
 - o Zutendaal: wel woningen in de buurt
6. In principe zal het college van burgemeester en schepenen op grond van artikel 15 OVD bevoegd zijn voor het verlenen van een omgevingsvergunning.
Echter, er zal per concreet geval moeten worden nagegaan of er geen ander vergunningverlenende overheid bevoegd is. Hiervoor dient te worden gekeken naar artikel 15 en 15/1 OVD en (de bijlagen bij) het Besluit van de Vlaamse Regering van 13 februari 2015 tot aanwijzing van de Vlaamse en provinciale projecten ter uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning.
7. Er zal per concreet geval dienen te worden nagegaan wat de situatie ter plaatse is. Hierbij zal het niet alleen noodzakelijk zijn om (in eerste instantie) de feitelijke en juridische situatie op basis van kaart- en andere gegevens na te kijken, maar (desgevallend) ook de situatie ter plaatse bekijken.
Zo kan op basis van alle nuttige en noodzakelijke gegevens, zowel de feitelijke als juridische gegevens, een zorgvuldige overweging worden gemaakt.
8. De concentraties zwaarwaardig chroom in de te zuiveren luchtstroom blijken met het oog op reductie ervan zeer laag uit te vallen met als gevolg dat er geen standaard, kant-en-klare, filtertechnieken toegepast kunnen worden. Op technologisch vlak betreft dit

bijgevolg een extreem vernieuwend en uitdagend onderzoek óók voor de constructeur en het externe labo die samen met Aperam op zoek zijn naar een optimalisatie van de parametrisatie van een aantal mogelijke filteropstellingen t.b.v. de zuivering van deze luchtstroom met zeer specifiek karakter. Door verschillende soorten filteropstellingen uit te testen in een pilootinstallatie wordt er momenteel nog verder onderzoek gedaan om op een meer gefundeerde wijze besluiten te kunnen trekken over de efficiëntie en de haalbaarheid ervan. Opschaling van de filter met de rendementen zoals ze momenteel gekend zijn, vergen een aanzienlijk budget en bieden tegelijkertijd mogelijk onvoldoende garanties om de doelstelling van het respecteren van de vooropgestelde streefwaarde m.b.t. zeswaardig chroom in de Etienne Fabrylaan te kunnen behalen. Er dringt zich dus nog verder doorgedreven onderzoek op. Daarnaast zijn er tevens de moeilijke werkomstandigheden vanwege de Covid-19 pandemie waardoor dit project ook vertraging opgelopen heeft. De testen met de pilootinstallatie zullen nog enkele maanden doorgaan tot begin 2021. Aansluitend hoopt Aperam tegen de volgende jaarlijkse rapportering een evaluatie te kunnen uitvoeren naar efficiëntie en finale haalbaarheid van mogelijke oplossingen.

BIJLAGE

[Kaart](#)